

ŞANLIURFA'DA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE KULLANIMI

Substance Use Among University Students in Sanliurfa

Dr. Abdurrahman Altındağ¹, Dr. Medaim Yanık¹, Erhan Yengil², Dr. Akif Himmet Karazeybek³

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı Şanlıurfa'da üniversite öğrencilerinde madde kullanımının yaygınlığını ve özelliklerini araştırmaktır.

Yöntem: Bir öz-bildirim anketi kullanılarak Şanlıurfa Harran Üniversitesinden 253 birinci sınıf öğrencisi 2004-2005 akademik yılında değerlendirildi. Tıp Fakültesi'nden 27, Fen-Edebiyat Fakültesinden 226 öğrenci çalışmaya katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.6 [standart sapma (SD) = 1.7] yıl olup, 171 öğrenci (68%) erkek idi.

Bulgular: Yaşam boyu sigara, alkol ve yasadışı madde kullanımı sırasıyla % 64.4, 30.4 ve 2.3 olarak saptanmıştır. Her iki fakülte öğrencileri arasında sigara içme oranı bakımından anlamlı bir fark yoktu. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla sigara içme eğiliminde idi. Alkol kullanım yaygınlığı bakımından tıp öğrencileri ile fen-edebiyat öğrencileri arasında anlamlı bir fark yoktu. Alkol kullanımı açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktu. Arkadaş alkol kullanımının üniversite öğrencileri arasında alkol kullanımının yordayıcısı olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Genel olarak bu araştırmada üniversite öğrencilerinin madde kullanım profili şu şekilde olduğu belirlenmiştir: yüksek sigara içme oranları, önemli derecede yaygın alkol kullanımı ve nadir yasadışı madde kullanımı. Türkiye'de madde kullanımı ve bunun neden olduğu zararlar ile ilgili daha sistematik çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Madde kullanımı, üniversite öğrencileri, sigara, alkol, yasadışı maddeler.

ABSTRACT

Objective: The objective of this study was to estimate the extent and nature of substance use among university students in Sanliurfa.

Methods: Using an anonymous, self-administered questionnaire, we surveyed 253 first-year students of Sanliurfa Harran University in 2004-2005 academic year. The study group consisted of 27 students from Faculty of Medicine and 226 students from Faculty of Arts and Sciences. The average age of the students was 20.6 years [standard deviation (SD) = 1.7], with 171 students (68%) being male.

Results: The overall prevalences of lifetime cigarette smoking, alcohol use and illicit drug use were 64.4, 30.4 and 2.3%, respectively. There was no significant difference in smoking between medical and arts-sciences students. Male students were more likely to smoke than females. There was no significant difference in drinking alcohol between medical and arts-sciences students. There was no gender difference in drinking alcohol in either group. Peer use of alcohol was the predictor of using alcohol among university students.

Conclusion: The profile of university students' substance use suggested by this survey is: high smoking rates, considerably common use of alcohol and rare use of illicit drugs. More research is needed to identify and understand the factors leading university students from drug use to abuse or dependence.

Key words: Substance use, university students, cigarette, alcohol, illicit drugs.

Bağımlılık Dergisi 2005; 6: 60-64

Journal of Dependence 2005; 6: 60-64

¹ Yrd. Doç. Dr. Harran Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri A.D.

² Araş. Gör. Dr. Harran Üniv. Tıp Fak. Aile Hekimliği A.D.

³ Prof. Dr. Harran Üniv. Tıp Fak. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.D.

Yazışma Adresi / Address reprint requests to: Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman Altındağ, Harran Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri A.D. 63100 Şanlıurfa – TURKEY
Elektronik Posta Adresi / E-mail address: aaltindag@yahoo.com Telefon / Phone: +90 (414) 312 84 56

20 Nisan 2005'te alınmış, 24 Mayıs 2005'te kabul edilmiştir. / Received April 20, 2005; accepted for publication May 24, 2005.

GİRİŞ

Ergenlik ve genç erişkinlik madde kullanımı-na başlamak için riskli gelişimsel dönemlerdir. Alkol bu dönemde en sık kötüye kullanılan madde olup, genellikle bu geçiş döneminde alkol kullanmaya başlama en üst düzeye çıkmaktadır (1,2). Genç yaşta alkol kullanımı sonraki dönemlerde diğer maddelere geçiş için bir "ilk adım" olabilmektedir. Genellikle ilk aşamada alkol (çoğunlukla bira yada şarap), takiben sigara, sonra esrar ve nihayet diğer yasadışı maddeler kullanılmaktadır (1,3,4).

Türkiye’de genel nüfusta yada üniversite öğrencileri arasında madde kullanımının epidemiyolojisi hakkında sınırlı veri bulunmaktadır. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada genel nüfusta alkol kullanım yaygınlığı %25.6 olarak bildirilmiştir. Aynı çalışmada alkol kullanım yaygınlığı kadınlarda %15.9, erkeklerde %34.5 olarak saptanmıştır (5). Öğrenciler arasındaki madde kullanımını araştıran bir çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinde düzenli sigara kullanımı oranı %39.9 olarak bulunmuştur. Aynı grupta sadece %4 öğrenci yasadışı maddeleri (esrar, ekstazi, kokain) kullandığını bildirmiştir (6). Daha yakın zamanda yapılan ve tıp fakültesi öğrencilerinde madde kullanımını araştıran bir çalışmada, birinci sınıf öğrencilerinin %41.2’si halen alkol kullandığını, %34.5’i halen sigara kullandığını bildirmiştir. Aynı çalışmada yasadışı madde kullanımı nadir olarak bildirilirken, esrar en sık kullanılan yasadışı madde olarak saptanmıştır (7).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve özelde Şanlıurfa Doğu ve Batı arasında bir geçiş bölgesi olup, hem Arap-İslam hem de Batı kültürlerinden etkilenmiştir. Batı kültürü ve yaşam biçimi genç kuşakları daha yoğun bir şekilde etkilemekte ve özellikle alkol kullanımının giderek yaygınlaştığı gözlenmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde madde kullanımı ile ilgili sınırlı veri bulunmaktadır. Diyarbakır’da esrar, eroin ve ucu-cu madde kullanımı önemli bir halk ve ruh sağlığı problemi haline gelmiştir (8,9). Türkiye genelinde dokuz ilde ilk ve ortaöğrenim öğrencilerinde madde kullanım yaygınlığını araştıran bir çalışmada, Diyarbakır esrar kullanımının en yaygın olduğu il olarak öne çıkmıştır (10). Sigara ve Sarma tütün Şanlıurfa’da yaygın bir nikotin kullanım biçimi olup özellikle alt sosyoekonomik grupta daha yaygın olarak gözlenmektedir (11).

Bu çalışmanın amacı Şanlıurfa’da üniversite öğrencilerinde madde kullanımının yaygınlığını ve özelliklerini araştırmaktır. Bu çalışma Tür-

kiye genelinde üniversite öğrencilerinin yaşam biçimlerini araştıran çalışmanın bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırma Aralık 2004 tarihinde Şanlıurfa Harran Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu Harran Üniversitesi’ne bağlı Tıp ve Fen-Edebiyat Fakültelerinin birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu çalışma merkezi Ankara’da bulunan Uluslararası Çocuk Merkezi öncülüğünde yapılan ve üniversite öğrencilerinin yaşam biçimlerini araştıran çok merkezli bir çalışmanın Şanlıurfa ayağı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan üniversitelerde en fazla öğrenciye sahip ve hemen her üniversitede mevcut olan tıp, fen-edebiyat ve eğitim fakültelerinin birinci sınıfları çalışmaya dahil edilmiştir. Harran Üniversitesi’ne bağlı bir eğitim fakültesi olmadığı için sadece Tıp ve Fen-Edebiyat Fakülteleri birinci sınıf öğrencileri çalışmaya alınmıştır. Üniversite birinci sınıf öğrencileri ergenlikten genç erişkinliğe geçiş döneminde oldukları ve madde kullanımına başlamak için riskli bir dönemde oldukları için hedef grup olarak alınmıştır.

Toplam 297 üniversite birinci sınıf öğrencisinden 260’ı ankete katılmayı kabul etmiştir (%86). Yedi anket yetersiz bilgi nedeniyle çalışma dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak Tıp Fakültesi’nden 27, Fen-Edebiyat Fakültesinden 226, toplam 253 öğrencinin doldurduğu anketler değerlendirilmeye alınmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.6 [standart sapma (SD) = 1.7] olup, 171 öğrenci (68%) erkektir.

Yaşam boyu ve mevcut yasal (sigara ve alkol) ve yasadışı (esrar, eroin, uyarıcılar, inhalanlar) madde kullanımı Uluslararası Çocuk Merkezi tarafından hazırlanan bir öz-bildirim anketi uygulanarak sorgulanmıştır. Mümkün olan en yüksek katılımı sağlamak amacıyla sınav saatleri ve laboratuvar uygulama saatleri seçilerek anketler bu saatlerde uygulanmıştır. Anketi sadece gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler doldurmuştur. Öz-bildirim anketleri halen madde kullanımı araştırmalarında en sık kullanılan veri toplama aracıdır (12,13).

Üniversite yönetim kurulundan ve ilgili fakültelerin yönetiminden gerekli izinler alınmıştır. Çalışmanın amaçları, sonuçların bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve öğrenci isimlerinin gizli kalacağı katılımcı öğrencilere sözlü olarak açıklanmıştır. Madde kullanımını araştıran çalışmalarda gizliliğin vurgulanması ve korunması çalışmaya

katılımı ve doğru cevap verilme oranını artıran bir unsurdur (14).

Demografik özelliklere (cins, yaş, ebeveynlerin eğitim düzeyi, vb.) ek olarak madde kullanımına ilk başlama yaşı, kullanım sıklığı, alkol kullandıktan sonra ne sıklıkla araba kullanıldığı ve arkadaşlarında madde kullanımı hakkında bilgiler de alınmıştır.

İstatistiksel Analiz: İstatistiksel analiz için SPSS 12.0 (SPSS 12.0, SPSS Inc, Chicago, IL) programı kullanılmıştır. Kategorik değişkenler ki-kare testi ile analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Sigara içme ve alkol kullanma durumu bağımlı değişken; cins, arkadaşlarında sigara yada alkol kullanımı ve sürekli ikamet yeri (şehir yada köy) bağımsız değişken olarak alınarak lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Yaşam boyu sigara, alkol ve yasadışı madde kullanımı sırasıyla % 64.4, 30.4 ve 2.3 olarak saptanmıştır (Tablo 1). Sigara her iki grupta da en sık kullanılan madde olmuştur. Tüm grupta

yaşam boyu sigara kullanma yaygınlığı %64.4 (n=163)'tür. Tıp Fakültesi öğrencilerinden 18'i (%22.2) ve Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin 145'i (%26.9) halen düzenli olarak sigara içtiklerini bildirmişlerdir. Her iki fakülte öğrencileri arasında sigara içme oranı bakımından anlamlı bir fark yoktu. Erkek öğrenciler kız öğrencilerden daha fazla sigara içmektedir (n=171, %74.2 & n=82, %43.9; p<0.001). Sigaraya başlama yaşı Tıp Fakültesi öğrencilerinde Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha erken idi. Her iki gruptaki öğrenciler üniversiteye girmeden önce sigaraya başlamışlardır.

Tüm grupta yaşam boyu sigara kullanım yaygınlığı % 30.4 (n=77)'tür.. Alkol kullanım yaygınlığı bakımından tıp öğrencileri ile fen-edebiyat öğrencileri arasında anlamlı bir fark yoktur. Her iki grupta da alkol kullanımı açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alkol kullananların sadece %1.2'si (tüm örneklemenin %0.4'ü) geçen ay içerisinde sarhoş olacak kadar fazla miktarda alkol aldığını bildirmiştir. Hiçbir öğrenci alkollü iken araba kullandığını bildirmemiştir.

Sadece 6 öğrenci (%2.4) yaşamları boyunca en az 1 kez yasadışı madde (esrar, eroin,

Tablo 1: Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinde Yaşam Boyu Sigara, Alkol ve Yasadışı Madde Kullanımı

	Tüm öğrenciler (n=253)	Tıp (n=27)	Fen-Edebiyat (n=226)
Sigara	%	%	%
En az 1 kez denemiş	64.4	66.6	64.1
Halen kullanıyor	26.5	22.2	26.9
Sigara içmeye başlama yaşı	14.1±3.5	12.5±3.1	14.3±3.5
Alkol			
En az 1 kez denemiş	30.4	22.2	31.4
Geçen yıl	20.5	14.8	21.2
Geçen ay	9.8	7.4	10.1
Yasadışı maddeler			
En az 1 kez denemiş	2.4	3.7	2.2
Geçen yıl	2.4	3.7	2.2
Geçen ay	-	-	-

Tablo 2: Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinde Sigara ve Alkol Kullanımının Yordayıcıları (n=253)

Değişkenler	Wald's test (df)	p	R	
Cinsiyet (erkek)	21.26 (1)	<0.001	-1.305	Sigara içme
Arkadaşının alkol kullanması	42.19 (1)	<0.001	-0.743	Alkol kullanma

uyarıcılar, inhalanlar) kullandığını bildirmiştir. Yirmi iki öğrenci (%8.7) yasadışı madde kullanan bir arkadaşı olduğunu bildirmiştir.

Aşamalı lojistik regresyon erkek cinsiyetin üniversite birinci sınıf öğrencileri arasında sigara kullanımının yordayıcısı olduğu sonucunu vermiştir. Yine aynı yöntemle, arkadaş alkol kullanımının üniversite öğrencileri arasında alkol kullanımının yordayıcısı olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

TARTIŞMA

Genel olarak bu araştırmada üniversite öğrencilerinin madde kullanım görünümünün şu şekilde olduğu belirlenmiştir; yüksek sigara içme oranları, önemli derecede yaygın alkol kullanımı ve nadir yasadışı madde kullanımı. Türkiye’de üniversite öğrencilerinde yaşam boyu alkol kullanım oranları batı ülkelerine göre düşüktür. Batı ülkelerinde üniversite öğrencileri arasında yaşam boyu alkol kullanım yaygınlığı %88 ile %96 arasında değişmektedir (15,16). Karam ve arkadaşları (12) Lübnan’da Müslüman üniversite öğrencilerinde alkol kullanımının Hristiyan öğrencilere göre daha düşük olduğunu bildirmiştir (%43 & %87). Alkol kullanımı İslam inancında yasaklanmıştır. Bu yüzden, İslam inancının Türk üniversite öğrencilerinde alkol kullanımına karşı bir engel oluşturuyor olabilir.

Türkiye’de madde kullanımı ile ilgili veriler sınırlıdır. Bu çalışmada elde ettiğimiz yaşam boyu alkol kullanım oranları genel nüfusta (5) ve üniversite öğrencilerinde (7,17) %30 ile %60 arasında bildirilen oranlarla tutarlılık göstermektedir. Türkiye’de madde kullanımı ile ilgili veriler ağırlıklı olarak daha gelişmiş Batı bölgelerinden gelmektedir. Bizim bilgilerimize göre bu çalışma Şanlıurfa ilinde madde kullanım yaygınlığını araştıran ilk incelemedir. Türkiye’de madde kullanımının yaygınlığını belirlemek için büyük ölçekli, çok merkezli yeni çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çalışmamızda elde ettiğimiz sigara içme yaygınlığı oldukça yüksektir (%64.4 & %10-40) (18,19). Çalışmamızda bulunan yaşam boyu sigara içme yaygınlığı rakamları diğer gelişmekte olan ülkelere üniversite öğrencilerinde ve ergenlerde bildirilen %40-60 oranları ile tutarlılık göstermektedir (20,21). Türkiye’de üniversite öğrencilerinde saptanan yüksek sigara içme yaygınlığı sadece bağımlılıkla ilgili eğitim eksikliğinden değil, aynı zamanda gelişmiş ülkelerdeki sigara karşıtı kampanyaların ülkemizde yeterince etkin bir

şekilde uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde sigara ile ilgili yaş kısıtlaması, sigara içilebilen alanların daraltılması, sigara içilemeyen yerlerde uygulanması gereken cezaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Sigara içimi halen ülkemiz için en önemli halk sağlığı sorunlarından birisidir (6).

Çalışmamızda literatürdeki diğer bildirimlerle uyumlu olarak erkeklerde sigara içme oranları kadınlardan daha yüksek bulunmuştur (20,22,23). Cinsiyete göre sigara içme davranışındaki bu farklılıklar sosyokültürel bağlamda değerlendirilebilir. Her ne kadar Türk toplumu değişmekte ve batılılaşmakta olsa da bazı toplumsal katmanlarda muhafazakar yapı halen etkinliğini korumaktadır. Bu yüzden, Türkiye’deki sosyal yapının kadınların sigara içmesine karşı olduğu, erkeklerin sigara içmesine ise daha fazla tolerans gösterdiği öne sürülebilir.

Arkadaşlarının alkol kullanması kişinin alkol kullanımında önemli bir rol oynuyor gibi görünmektedir. Karam ve arkadaşları (12) yakın arkadaşları fazla miktarda alkol kullanan yada alkol kullanımına olumlu yaklaşım gösteren üniversite öğrencilerinde alkol kullanımının, alkol kötüye kullanım ve bağımlılığının yüksek yaygınlıkta olduğunu bildirmiştir. Bununla birlikte, madde kullananların kullanmayanlara göre arkadaşlarının madde kullanım yaygınlığını olduğundan daha yüksek olarak tahmin ettiklerinin ve kendi davranış ve inançlarının sosyal olarak desteklendiğini düşündüklerini göz önünde bulundurmakta fayda vardır (24).

Çalışmamızda üniversite öğrencilerinde yasadışı madde kullanımının yaygın olmadığı saptanmıştır. Her ne kadar sonuçların gizliliği konusunda teminat verilmiş olsa da, mevcut yönetmeliklere göre yasadışı maddelerin (esrar, eroin, uyarıcılar, vb.) bulundurulması ve kullanımının öğrencilerin okuldan atılması için yeterli sebep teşkil etmesi nedeniyle öğrencilerin yasadışı madde kullanımlarını gizleme ihtimali bulunmaktadır. Elde edilen sonuçlar Türkiye’de başka çalışmalarda bildirilen oranlarla tutarlılık gösterse de (7) düşük bildirim olabileceği akıld tutulmalıdır.

Çalışmamız kendi içinde bazı sınırlılıklar da taşımaktadır. Bunlardan birincisi nispeten düşük örneklem sayısıdır. Harran Üniversitesinde yaklaşık 7000 öğrenci olduğu ve bunların yaklaşık 1500’ünün birinci sınıf öğrencisi olduğu kabul edilirse, elde ettiğimiz sonuçların Şanlıurfa’daki tüm üniversite öğrencilerine genellenebilmesi sınırlı olacaktır. Bu çalışma Şanlıurfa ilinde üniversite öğrencileri ve genel nüfusta madde kullanımı

yaygınlığını araştırmaya dönük sınırlı bir ön çalışma olarak kabul edilmelidir. Çalışmamızın ikinci sınırlılığı veri toplama araçları ile ilgilidir. Kullanılan anket doğrudan madde kullanımı yaygınlığını ölçmekten çok, genel olarak üniversite öğrencilerinin yaşam biçimlerini araştırmak üzere hazırlanmıştır ve ilk kez bu çalışmada kullanılmıştır.

Sonuç olarak, bu çalışmada Şanlıurfa ilinde üniversite öğrencilerinde yüksek yaygınlıkta sigara ve alkol kullanımı, düşük oranda yasadışı madde kullanımı saptanmıştır. Türkiye'de madde kullanımı ve bunun neden olduğu zararlar ile ilgili daha sistematik çalışmalara ihtiyaç vardır. Umut ediyoruz ki bu çalışmanın sunduğu sınırlı veriler madde kullanımının engellenmesi ve eğitim çalışmaları için faydalı bir kaynak teşkil edecektir.

KAYNAKLAR

- 1- Webb E, Ashton H, Kelly P, Kamali F. Patterns of alcohol consumption, smoking and illicit drug use in British university students: inter-faculty comparisons. *Drug Alcohol Depend* 1997; 47: 145-153.
- 2- Weinberg NZ, Rahdert E, Collier JD, Glantz MD. (1998). Adolescent substance abuse: a review of the past 10 years. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 1998; 37: 252-261.
- 3- Bukstein OG. Adolescent substance abuse. Sadock BJ, Sadock VA (editors). *Comprehensive Textbook of Psychiatry*, 7. baskı. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins, 2000: 2932-2938.
- 4- Chen K, Kandel DB. The natural history of drug use from adolescence to the mid-thirties in a general population sample. *Am J Public Health* 1995; 85: 41-47.
- 5- Akvardar Y, Turkcan A, Yazman U, et al. Prevalence of alcohol use in Istanbul. *Psychol Rep* 2003; 92: 1081-1088.
- 6- Akvardar Y, Demiral Y, Ergor G, et al. Substance use in a sample of Turkish medical students. *Drug Alcohol Depend* 2003; 72: 117-121.
- 7- Akvardar Y, Demiral Y, Ergor G, Ergor A. Substance use among medical students and physicians in a medical school in Turkey. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2004; 39: 502-506.
- 8- Sır A, Özkan M, Bayram Y, Kan A. Diyarbakır bölgesinde esrar ve eroin kullanıcılarının sosyo-demografik özellikleri. *Türk Psikiyatri Derg* 1998; 9: 291-295.
- 9- Yaşan A, Gürgeç F. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ergenlerde ucu madde kullanım özellikleri. *Bağımlılık Dergisi* 2004; 5: 28-34.
- 10- Ögel K, Çorapçıoğlu A, Sır A, ve ark. Dokuz ilde ilk ve ortaöğretim öğrencilerinde tütün, alkol ve madde kullanım yaygınlığı. *Türk Psikiyatri Derg* 2004; 15: 112-118.
- 11- Yanık M, Gencer M, Ceylan E, Altındağ A. Şanlıurfa'da sarma tütün kullanan bir grupta sosyodemografik özellikler ve bağımlılık. *Bağımlılık Dergisi* 2004; 5: 26-29.
- 12- Karam EG, Maalouf WE, Ghandour LA. Alcohol use among university students in Lebanon: prevalence, trends and covariates; The IDRAC University Substance Use Monitoring Study (1991 and 1999). *Drug Alcohol Depend* 2004; 76: 273-286.
- 13- Harrison L. The validity of self-reported drug use in survey research: an overview and critique of research methods. Harrison L, Hughes A (editors). *The Validity of Self-reported Drug Use: Improving the Accuracy of Survey Estimates*. Rockville, MD: National Institute on Drug Abuse, 1997.
- 14- Prendergast ML. Substance use and abuse among college students: a review of recent literature. *J Am Coll Health* 1994; 43: 99-113.
- 15- Johnston LD, O'Malley PM, Bachman JG. National Survey Results on Drug Use from the Monitoring the Future Study, 1975-1999, College Students and Adults II (ages 19-40). Bethesda, MD: National Institute on Drug Abuse, 2002.
- 16- Croen LG, Woesner M, Herman M, Reichgott M. A longitudinal study of substance use and abuse in a single class of medical students. *Acad Med* 1997; 72 :376-381.
- 17- Yüksel N, Dereboy Ç, Çifter Y. Üniversite öğrencileri arasında madde kullanımı. *Türk Psikiyatri Derg* 1994; 5: 283-286.
- 18- Holtzman D, Griner EP, Bolen JC, Rhodes L. State and sex-specific prevalence of selected characteristics: behavioral risk factor surveillance system, 1996 and 1997. *Morb Mortal Wkly Rep* 2000; 49: 1-39.
- 19- Webb E, Ashton CH, Kelly P, Kamali F. Alcohol and drug use in UK university students. *Lancet* 1996; 348: 922-925.
- 20- Tamim H, Terro A, Kassem H, et al. Tobacco use by university students, Lebanon, 2001. *Addiction* 2003; 98: 933-939.
- 21- Flisher AJ, Parry CD, Evans J, et al. Substance use by adolescents in Cape Town: prevalence and correlates. *J Adolesc Health* 2003; 32: 58-65.
- 22- Ahmadi J, Yazfandar F. Substance use among Iranian university students. *Int J Drug Policy* 2002; 13: 507-508.
- 23- Kim YH. Korean adolescents' smoking behavior and its correlation with psychological variables. *Addict Behav* 2005; 30: 343-350.
- 24- Wolfson S. Students' estimates of the prevalence of drug use: evidence for a false consensus effect. *Psychol Addict Behav* 1993; 14: 295-298.